

פרשת ויקהל - פרה (תשפ"ה)

האחדות והשלום, ראש וראשון לכל מעשה

המשכן

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל", (לה, א). פירש רש"י, **למחרת יום הכיפורים**. כרגיל ביום כיפור כל יהודי מפיס את חברו, וכולם חדורים שלום, אהבה ואחדות, כולם יראים וטובים, אבל כל זה אינו נמשך ואינו מתקיים אלא עד למוצאי היום. לפיכך "ויקהל משה" **למחרת יום הכיפורים**, דרש מהם שלא רק ביום הכיפורים יהיו נקהלים ומאוחדים אלא גם **למחרתו ולאחריו**.

רמז נאה אמר ר' משה מפשבורסק, ראה משה רבינו שעתיד בית המקדש להיחרב בעוון שנאת חנם, לפיכך הקדים "ויקהל" להקמת המשכן, לרמז להם ש"ויקהל", האחדות והשלום ה"צומען", הביחד כאיש אחד בלב אחד הוא ראש וראשון למעשה המשכן. הרי התחדש כאן שההכנה והיסוד להקמת המשכן ולבנין בית המקדש הוא האחדות ואהבת חנם, ולכן בימים אלו יש להרבות אהבת חנם שזה עיקר עבודת היום בפורים.

מה דרש הגאון מטשעבין בשבת בהיותו בן שש? בהיותו ילד צעיר לימים היה נוהג רבי דב בעריש וידידנפלד, הלא הוא הגאון מטשעבין, לדבר בסעודה שלישית לאנשי קהילת רימליב. את הדברים היה מכין עמו בקביעות אחיו הגדול בעל ה"חזון נחום".

באחד מימי הששי היה אחיו טרוד ולא הספיק להתפנות להכין עם אחיו את דרשתו. אחיו הקטן בעריש ניסה לרוץ אחריו כדי שילמדו את הדברים, אך האח לא הספיק להתפנות.

באותה שבת סערו הרוחות בקהילה בשעת קריאת התורה, בעניני הכיבודים בשלישי וששי, ומריבה גדולה התלקחה בבית הכנסת. עם הגעת שעת הדרשה הקבועה, קם הילד ולהפתעת כולם נשא את דבריו.

כתוב בפסוק "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם". יש כאן רמז כאשר "ויקהל את כל עדת בני ישראל", וכולם מאוחדים באהבה וברעות, אז "ויאמר אליהם", אפשר לומר להם דברי תורה, אולם כשיש מריבות על שליש או ששי - אי אפשר לומר דברי תורה, ומשום כך, בשבת זו אינני יכול לומר דבר...

הקהילים שיתאחדו ויתחזקו נגד הערב רב

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל". אומר רש"י "והוא לשון הפעיל, שאינו אוסף אנשים בידים, אלא הן נאספים על

פי דבורו". כבר הקשו המפרשים מפני מה הוצרך הכתוב להודיענו שמשה רבינו "לא אוסף אנשים בידים", פשיטא שבכל עת שאסף משה את ישראל ודאי לא בידים אוסף אותם? וביאר ה"דברי יואל" (מובא ב"טללי אורות") שהנה בהקלה זו גרם משה להתחברות בין כל ישראל הכשרים כדי שיתאחדו ויתחזקו נגד הערב רב. ולכן פירש רש"י "שאינו אוסף אנשים בידים", היינו, שהמטרה והתכלית לא היו כדי לאסוף אנשים ולהקהילם במקום אחד - "אסיפה לשם אסיפה", שהרי כל עוד יש פירוד לבבות בין הנאספים האסיפה כשלעצמה לא תפעל מאומה, אלא התאספות כל עדת בני ישראל היתה "על פי דיבורו", היינו שדברי משה הם הם היו המאחד, ומכוחם ועל פיהם התאספו כאיש אחד כל היראים לדבר ה' כדי להתאחד ולדבוק "בדיבורו של משה", רק על ידי אסיפה שכזו, עלה בידם להיבדל, להפרד ולפרוש מן הערב רב.

בשבת שובת אש הגיהנם ואש המחלוקת

"לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת", (לה, ג). כתב בעל הטורים, "לא תבערו אש" אמר הקב"ה: אור שלי, פירוש, של גיהנם, שובת בשבילכם (סנהדרין סה:), גם אור שלכם יהא שובת. (אך מי שמחלל את השבת מדליקים את הגיהנם במיוחד בשבילו כדי לעונשו, וזה שמזהירה התורה שלא יגרמו ע"י חילול שבת שיבעירו את אש הגיהנם בשבילו).

עוד מרמזים בספרים הקדושים, שבשבת קודש יש להימנע במיוחד מלהבעיר את אש הכעס והמחלוקת, שאז מצויין בבית הכנסת ואינם טרודים במלאכתם, והיצר הרע מוצא לו מקום דוקא ביום קדוש כזה להלהיב את האנשים לויכוחים ומחלוקת ח"ו. וזה שאמרה התורה "לא תבערו אש", היינו אש הכעס והמחלוקת ביום השבת. ותפילה ובקשה מיוחדת אנו מוסיפים לזה בברכת המזון בשבת "רצה והחליצנו... שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו".

עד כמה חשובה עשיית המצוה בזריזות

"והנשאם הביאו את אבני השהם ואת אבני המלאים לאפד ולחשן", (לה, כז). רש"י פירש, מפני מה חסר י' במילה "והנשאם"? משום שהתעצלו בעשיית המשכן. וכך אמרו, יתנדבו צבור מה שמתנדבין ומה שמחסרין אנו משלימים, כיון שהשלימו ציבור את הכל, שנאמר "והמלאכה היתה דים" (לו,

ז), לכך הביאו את אבני השם וגו', לכן התנדבו בחנוכת המשכן תחילה.

והוסיף רבינו בחיי, ומכאן עונש לכל שאפשר לו להיות מן הקודמים במצוה ואינו קודם, ומפני זה נכתב שמם בחסרון. ואמר על כך החפץ חיים, הנה כאן שהתעצלו חסר אות משמם, ואילו בפרשת "נשא" האריך הכתוב בכל נשיא ונשיא מה הביא וכמה הביא, וכל זה בשביל ללמדנו כמה חביב לפני המקום אם עושים את המצוות בזריזות וברצון, ואע"פ שכוונתם היתה לטובה והביאו הדברים החשובים והיקרים ביותר, אך אם זה דרך עצלות נחשב הדבר לפגם, ולכן החסיר הכתוב אות משמם, ללמדך עד כמה חשובה היא הזריזות ולא להחמיץ את המצוה.

פרשת פרה - אי חיובה מן התורה?

יש אומרים שגם פרשת פרה חיובה מן התורה. ולשיטתם יש להקפיד בכל מה שאמרו לגבי פרשת זכור. וכן הוא בשולחן ערוך (סי' תרפ"ו). המגן אברהם שם כתב, דלא ידענא היכי רמיזא דהוי דאורייתא? וטעמם מבואר בערוך השולחן (שם ס"ז), דאיתא קרא יתירא "והיתה לכם חוקת עולם", לומר שאף בזמן שאין אפר פרה בעינין קריאת הפרשה. וראה עוד במשך חכמה פרשת חוקת, שבזמן עשיית הפרה אפילו דיבור מעכב, דהיינו מקרא הפרשה.

ובשם "אמצות החיים" הביאו בילקוט הגרשוני (תלמיד ה"חתם סופר", לסי' תרפ"ה) דמן התורה נצטוו בזכירת מעשה העגל דכתיב "זכור את אשר הקצפת" וגו', והיינו זכור בפה, אלא שלא תיקנו לקרוא מעשה העגל בציבור משום גנותן של ישראל, ולזה תיקנו לקרות פרשת פרה שהיא לכפרת מעשה העגל, ובזה אין גנותן של ישראל, ומקיימין בזה זכירת מעשה העגל. ולדבריו יוצא שצריך לכוין לזכור בקריאה זו זכירת מעשה העגל. וכעין זה כתב המגן אברהם (סי' ס' סק"ב), בכוונות שיש לכוין בברכת "אהבה רבה", שכשאומר "באהבה" יש לכוין להוציא משעת העגל שלא היו באהבה.

ורבים חולקים שאין חיובה אלא מדרבנן. וכן כתב בתרומת הדשן בשם תוס' שאנץ, שאין שום קריאה דאורייתא אלא פרשת זכור. וכן נקט המשנה ברורה דפרשת פרה מדרבנן (ראה משנה ברורה סי' קמ"ו סק"ג), ומכל מקום צריך לכוין לצאת ידי חובת המצוה (ראה בדבריו בסימן תרפ"ה סקט"ו). הלכות חג בחג פרה ג, ז

התורה מטהרת לומדיה כמו פרה את הטמאים
הפירוש "הרוקח" על התורה (לר"א מגרמיזא מבעלי התוספות) כתב ביאור נפלא. הא דהתורה הקישה "חוקת התורה לפרה אדומה, ללמדנו מה פרה אדומה מטהרת את הטמאים. אף התורה מטהרת את הלומדיה לשמה!"

וכן כתב השל"ה הק', שאף בזמן שאין אפר פרה, יוכל האדם לטהר את עצמו כשלומד תורה בהתמדה, אז התורה הק' מטהרת רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו. וכן כתב ה"נודע ביהודה" בתשובותיו (או"ח סימן ל"ה) שמי שנכשל בעוונות חמורים ובפרט שהתמיד בחטא זה שלוש שנים רצופות, לא יספיקו לו שנות מתושלח למספר התעניות שצריך לעשות. כך אם יתמיד בתורה וילמד דברי תורה שיש בהם ממש, ש"ס ופוסקים, יועיל לו כח התורה להיטהר, גם במקום שלא יספיקו לו שנות מתושלח להתענות תעניות על עוונותיו. (פנינים)

פרשת פרה - מעלתה

במשנה ברורה (סימן תרפ"ה סק"א) כתב, והיא נקראת בשבת שקודם פרשת החודש, שכן היה שריפתה במדבר סמוך לניסן, כדי להזות בה את ישראל באפר החטאת מיד אחר הקמת המשכן, כדי שיהיו טהורים ויכולו לעשות הפסח בזמנו. לכן קוראים פרשה זו, להתפלל לפני השם יתברך שגם עלינו יזרוק מים טהורים במהרה. ונשים פטורות זהו מצוה שהזמן גרמא.

פרשת פרה, מוציאה ב' ספרי תורה, באחד קורין פרשת השבוע ובשני למפטיר פ' חוקת מתחילתה עד "הערב" (יט, כב). ואין קטן עולה למפטיר. אין אומרים "אב הרחמים" והזכרת נשמות. במנחה אומרים "עדקתך"

לרפואת ר' יחיאל מיכל בן מרים גיטל
לרפואת מרדכי בן שמחה
לרפואת יהונתן אלכסנדר בן רחמה מלכה
לרפואת איתמר אברהם בן מירב
לרפואת יצחק יוסף בן שרה
לרפואת יעקב יצחק בן מאלה
לרפואת שמחה חיה בת אסתר
לרפואת מרים רבקה בת יעל
לרפואת מצדה בת רחל
לרפואת גיטל יהודית בת אביבה ציפורה
לרפואת עליזה בת מרים
לרפואת טובה בת פני
לרפואת ברינדל שרה בת ריצל צביה
לרפואת מרגלית חנה בן אסתר שרה

לע"נ הרב שמעון בן ר' אשר אנשיל זצ"ל
לע"נ הרב חיים לייב בן הרב משה מאיר זצ"ל
לע"נ הרב דוד יו"ט בן הרב יחיאל מיכל זצ"ל
לע"נ רען מלכה בת ר' יעקב ע"ה
לע"נ רחל שרה בת ר' אהרן ע"ה
לע"נ רייזל בת ר' זאב דב ע"ה
לע"נ חנה בת עיישה ע"ה
לע"נ מרים בת כוכבה ע"ה
לע"נ רחל בת זוהרה ע"ה
לע"נ רחל בת יונה ע"ה

להצלחת שמואל משה בן יוכבד הי"ו
מהתורמים והנדיבים לתורה ולומדיה.
יה' רצון שיזכה להינצל מכל
המקטרגים ומרעין בישין בבריאות
איתנה כפלים לתושיה, וכל אשר
יעשה יצליח א"ה.
כל הרואה מודעה זו מתבקש לומר
פרק תהלים להצלחתו.

לעילוי נשמות
מרת גוטא פערל ע"ה בת ר' יוסף זצ"ל
נלב"ע ט' אדר תשע"ב.
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמות
הר"ר יעקב זאב בן הרב דוד זצ"ל
נלב"ע כ"ז אדר תשס"ו
ת.נ.צ.ב.ה.